

N:o 235.

Af herr **F. Söderbergh** i Karlshamn, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker.

Uti Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker har föreslagits, att för allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 16 öre för hvarje kilogram. För det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, skulle dock skatten utgå under tiden till utgången af augusti månad år 1910 med 13 öre samt under tiden från och med den 1 september samma år till utgången af augusti månad år 1912 med 15 öre, allt för ett kilogram räknadt.

Då den höjning i skatten från nu utgående 13 öre per kilogram till 16 öre, som sålunda föreslås, skulle för den i *Karlshamn* förlagda råsockerfabriken och för betodlingen i *Blekinge län* bli af *ödesdiger verkan*, ity att ett bifall till det kungliga förslaget oförändradt med all säkerhet skulle medföra ett omedelbart nedläggande af nämnda fabrik, tillåter jag mig — utan att vilja i ringaste afseende ifrågasätta vare sig att till täckande af statsverkets utgifter för år 1909 »särskilda utvägar för anskaffande af medel till afsevärda belopp» verkligen behöfva anlitas eller att en reglering af sockerskatten är för sådant ändamål

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 79 Häft. (N:o 235.) 1

fullt skälig och lämplig — hemställa, att sådana eftergifter, som blifvit förutsatta för de i ekonomiskt afseende hittills mindre väl situerade fabrikerna i Östergötland och Västergötland, jämväl måtte beredas Karlshamnnsfabriken, ehuru på grund af förefintliga ogynnsamma förhållanden i något vidsträcktare mån.

Under år 1907 odlades i Blekinge sockerbetor på en areal af omkring 1,200 tunnland, hvilken areal till följd af vissa vidtagna åtgärder beräknats inom kort komma att ökas till åtminstone 2,000 tunnland. Det har särskildt under de senaste åren nedlagts mycket arbete och omsorg på att utvidga den betodlade jordarealen, och förhållandevis betydande kostnader och uppoffringar ha åsamkats odlarne för jordens försättande i lämpligaste och bästa kultur.

Den vid fabriken anställda personalen består, utom af tjänstemännen å kontoret och vid de olika fabriksafdelningarna, af en fast arbetarestam af ett sjuttiotal arbetare samt under höst- och vintermånadernas kampanj af ytterligare cirka 400 man, hvartill kommer ett tusental personer, som sysselsättas å betfälten.

De blekingska järnvägarna uppbära ganska afsevärda inkomster af transporterna till och från Karlshamnnsfabriken och densamma medför i öfrigt en ej obetydlig rörelse och verksamhet af allehanda slag inom staden och den angränsande orten.

Vid öfvervägande af allt detta torde det befinnas själfklart, att *talet om nedläggande af denna fabrik uppväckt bekymmer och oro i åtskilliga Blekingebygder.*

Af fabriken räkningsår för räkningsåret 1906—1907 har inhämtats, att å en areal af 2,333 tunnland afverkats 34,400 tons betor och producerats 5,470 tons socker, som reduceradt till raffinad utgör cirka 4,923 tons.

En ökning i skatten af 3 öre per kilogram = 30 kronor per ton, skulle å berörda kvantitet uppgå till 147,690 kronor. Om härtill lägges den jämväl från betodlarnes sida nu påyrkade ökningen i priset å betor af 25 öre per 100 kilogram eller kronor 2:50 per ton, skulle för den afverkade kvantiteten betor å 34,400 tons erlagts ytterligare 86,000 kronor.

Ökade utgifter för Karlshamnnsfabriken under nämnda år skulle alltså uppgått till:

på grund af skatteförhöjning	kronor 147,690:—
” ” ” höjdt betpris	” 86,000:—
	<hr/>
	summa kronor 233,690:—

Fabrikens vinst för ifrågavarande år var kronor 102,215.

Årets skörderesultat ansågs såsom exceptionellt gynnsamt och torde ett liknande ej så snart vara att förvänta.

Af det senast anförda framgår att, äfven om den ifrågasatta förhöjningen af betpriset icke blir genomförd, redan den i den kungl. propositionen föreslagna skatteökningen skulle *omöjliggöra fortsatt drift af Karlshamns sockerfabrik*. Genom ofvan angifna eftergift skulle emellertid verksamheten därstädes kunna hinna så ordnas och bedrifvas, att den i det hela blefve om möjligt ekonomiskt gynnsammare än hittills och fabriken sedermera tillräckligt kraftig att bära de ökade skattepålagorna. Härom förefinnas de mest välgrundade förhoppningar. Och med hänsyn till det gagn och de betydelsefulla fördelar, sockerfabrikens bestånd bereder en ej ringa del af det blekingska jordbruket, en betydande arbetarestam och synnerligast den ort, där fabriken är belägen, torde ett anstånd i åsyftade afseende ej få anses opåkalladt.

Med stöd af hvad jag sålunda anført, får jag vördsamt hemställa,

att, därest den ifrågavarande kungl. propositionen i hufvudsak vinner Riksdagens bifall, Riksdagen tillika ville besluta, att för socker, som tillverkas vid den redan anlagda råsockerfabriken i Karlshamn och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabrik eller från något i riket beläget raffinaderi efter där verkställd raffinering, skatt skall utgå under tiden till utgången af augusti månad år 1912 med 13 öre samt under tiden från och med den 1 september samma år till utgången af augusti månad år 1914 med 15 öre, allt för ett kilogram räknadt.

Stockholm den 17 februari 1908.

Frithiof Söderbergh.
